

**UCHWAŁA NR XXII/120/25
RADY MIASTA I GMINY DOLSK**

z dnia 29 października 2025 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 w Gminie Dolsk

Na podstawie art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 poz. 49) Rada Miasta i Gminy Dolsk uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 w Gminie Dolsk w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Dolsk.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miasta
i Gminy Dolsk

Lidia Grześkowiak

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 w Gminie Dolsk

I. Wstęp

Opracowanie i wdrożenie Gminnego Programu Wspierania Rodziny należy do zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z ustawowym obowiązkiem wynikającym z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Program skierowany jest do wszystkich rodzin z terenu Gminy Dolsk. Szczególna uwaga skierowana jest na rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym, o szczególnych potrzebach oraz na rodziny mierzące się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Drugim obszarem wskazywanym przez przepisy ustawy jest zapewnienie skutecznie funkcjonującego systemu pieczy zastępczej w przypadku braku możliwości w sprawowaniu opieki i wychowania dziecka przez rodziców. Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o pomocy społecznej jako rodzinę rozumie się osoby spokrewnione i niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkałe i gospodarujące. Rodzina jest pierwszym, najważniejszym i naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka w którym kształtuje się jego osobowość oraz następuje przekazywanie mu systemu wartości oraz tradycji. Dynamicznie rozwijająca się technologia wywiera dwojaki wpływ na współczesną rodzinę, z jednej strony zbliżając członków poprzez łatwy kontakt i wspieranie więzi, a jednocześnie potencjalnie może prowadzić do izolacji, zaburzeń w rozwoju dzieci i zaniku umiejętności interpersonalnych. Kluczem do zdrowych relacji jest świadome i zrównoważone korzystanie z technologii, budowanie mostów porozumienia między pokoleniami. Szybko zmieniająca się rzeczywistość gospodarcza i społeczno-kulturowa skutkuje tym, że wychowywanie dziecka jest dziś znacznie trudniejsze niż jeszcze kilkadziesiąt lat temu. Gminny Program Wspierania Rodziny zawiera diagnozę sytuacji, analizę zjawisk oraz obszary problemowe związane z funkcjonowaniem rodzin z dziećmi. Obejmuje również funkcjonujące już na terenie gminy formy wsparcia rodziny. Pozyskane informacje są punktem wyjścia do planowania dalszych działań wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb mających na celu kompleksowe wsparcie rodzin z dziećmi w kolejnych latach. Realizacja programu będzie odbywała się we współpracy z innymi podmiotami działającymi w obszarze wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej: Policją, sądami, kuratorami, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, kościołami, organizacjami społecznymi i całym środowiskiem lokalnym.

II. Podstawa Prawna

Zadania przyjęte do realizacji w ramach Programu regulują następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r., poz. 49);
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 ze zm.);
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz.1673);
4. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „ Za życiem” (Dz. U. z 2024 r., poz. 1829.);
5. Ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz.2809 ze zm.);
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151);
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz.1939);
8. Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Dolsk na lata 2018-2028;
9. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Dolsk na lata 2023-2032.

III. Charakterystyka środowiska gminy Dolsk

Dolsk jest gminą położoną w centralnej części województwa wielkopolskiego w powiecie śremskim, zajmuje obszar ok 124 km². Od północy graniczy z Gminą Śrem, od wschodu z Gminą Książ Wielkopolski

i Gminą Jaraczewo, od południa z Gminą Borek Wielkopolski i Gminą Piaski, a od zachodu z Gminą Gostyń i Krzywiń. Na obszar gminy Dolsk składają się tereny 19 sołectw. Gminę Dolsk zamieszkuje 5.784 osoby (stan na dzień 31 grudnia 2024 r.) Zgodnie z prognozą demograficzną z roku 2017 wywnioskować można, że na terenie gminy Dolsk zachodzą będą wzmożone procesy demograficzne. Przykładem zachodzących procesów może być zanotowany w 2021 r. ujemny przyrost naturalny, co obok informacji o ujemnym saldzie migracji może doprowadzić do stwierdzenia, że liczba mieszkańców w kolejnych latach może spadać. Na terenie gminy Dolsk można również zaobserwować spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym przy równoczesnym wzroście udziału w populacji osób w wieku poprodukcyjnym. Z uwagi na wydłużenie się przeciętnego trwania życia należy spodziewać się w najbliższych latach utrzymania się tej tendencji. Zmieniająca się sytuacja demograficzna będzie w przyszłości skutkowałą zmianą popytu na usługi publiczne: z oświaty i wychowania na opiekę nad osobami starszymi co spowoduje konieczność dostosowania dla tych grup adekwatnych zasobów pomocowych zarówno środowiskowych jak i instytucjonalnych.

Tabela nr 1 Struktura demograficzna

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba mieszkańców gminy	5770	5781	5784
Kobiety	2888	2900	2907
Mężczyźni	2882	2881	2877

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabela nr 2

	2023 r.	2023 r.	2024 r.
Wiek przedprodukcyjny w %	22,48	22	21
Wiek produkcyjny w %	63,79	56,9	59
Wiek poprodukcyjny w %	13,73	18,4	20

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej

IV. Diagnoza Społeczna

Na terenie gminy Dolsk jednostką organizacyjną realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej jest Ośrodek Pomocy Społecznej, którego działania nakierowane są na umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych których nie są w stanie pokonać przy wykorzystaniu własnych środków, możliwości i uprawnień.

Tabela nr 1 Rodziny objęte wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba rodzin objętych opieką ośrodka	89	76	92
Liczba rodzin z dziećmi objętych opieką ośrodka w której zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	33	34	35

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Dolsku

W obszarze wspierania rodziny mamy niejednokrotnie do czynienia z koniecznością diagnozowania i rozwiązywania problemów związanych z bezradnością opiekuńczo - wychowawczą, trudnościami w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Źródłami problemów mogą być zaburzenia w funkcjonowaniu rodzin wynikające z zmieniających się warunków ekonomicznych, osłabienia więzi międzyludzkich, czynników kulturowych i psychospołecznych w tym związanych z uzależnieniami. Bezradność wynikająca z zaburzeń równowagi środowiska rodzinnego, takich jak brak wsparcia emocjonalnego, niewłaściwa komunikacja, konflikty międzypokoleniowe może prowadzić do poważnych trudności w pełnieniu podstawowych ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny. W efekcie jednostki mogą mieć trudności z realizacją swoich obowiązków jako rodzice, partnerzy czy dzieci, co zaburza strukturę i funkcjonowanie całego systemu rodzinnego. Długotrwałe utrzymywanie się takiego stanu może pogłębiać kryzysy wewnętrzne, powodować alienację emocjonalną między członkami rodziny, a w konsekwencji

doprowadzić nawet do rozpadu rodziny jako podstawowej komórki społecznej. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego była powodem udzielenia pomocy 14 rodzinom w roku 2023 w tym 3 rodzinom niepełnym i 3 rodzinom wielodzietnym. Natomiast w roku 2024 z tego powodu udzielono pomocy 22 rodzinom, w tym 7 rodzinom niepełnym i 2 rodzinom wielodzietnym.

V. Cel główny programu

Stworzenie skutecznego i spójnego wsparcia rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez zapewnienie dzieciom wychowywania w rodzinie biologicznej w miarę możliwości bez konieczności umieszczania ich w pieczy zastępczej oraz poprawa jakości życia rodzin i wzmocnienie ich potencjału.

Cel główny programu realizowany będzie przez cele szczegółowe.

Cele szczegółowe:

1. Edukacja rodziców / opiekunów w zakresie kompetencji wychowawczych, opiekuńczych i rozwiązywania konfliktów poprzez:

- a) organizację warsztatów i szkoleń z zakresu umiejętności rodzicielskich, komunikacji z dziećmi i rozwiązywania konfliktów w rodzinie,
- b) prowadzenie spotkań grup wsparcia dla rodziców, wymiana doświadczeń i metod wychowawczych,
- c) indywidualne konsultacje z pedagogiem lub psychologiem rodzin dla rodziców mających trudności wychowawcze,
- d) opracowanie i dystrybucja materiałów edukacyjnych (broszury, materiały online).

2. Wsparcie rodzin dysfunkcyjnych (np. z problemami materialnymi, uzależnieniami, przemocą) w przezwyciężaniu trudności poprzez:

- a) zapewnienie rodzinom dostępu do świadczeń socjalnych,
- b) skierowanie do terapii uzależnień oraz grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- c) realizacja programów przeciwdziałania przemocy domowej,
- d) działania środowiskowe asystenta rodziny wspierające codzienne funkcjonowanie rodziny.

3. Interdyscyplinarna współpraca instytucji (pomoc społeczna, oświata, służba zdrowia, policja) na rzecz rodzin poprzez:

- a) tworzenie zespołów zadaniowych ds. pracy z rodziną doświadczającą trudności z udziałem pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów, kuratorów, dzielnicowych i przedstawicieli służby zdrowia,
- b) organizacje cyklicznych spotkań koordynacyjnych dla wymiany informacji o rodzinach potrzebujących wsparcia,
- c) usprawnienie przepływu informacji między instytucjami poprzez standardowe procedury i porozumienia o współpracy,
- d) realizacja kampanii informacyjnych i profilaktycznych wspierających bezpieczeństwo dzieci.

4. Zapewnienie wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, prawnego i socjalnego poprzez:

- a) umożliwienie rodzinom bezpłatnego dostępu do specjalistów takich jak: psycholog, psychoterapeuta, mediator, radca prawny,
- b) prowadzenie poradnictwa socjalnego w zakresie praw obywatelskich, świadczeń i wsparcia instytucjonalnego,
- c) współpraca z organizacjami pozarządowymi oferującymi pomoc psychologiczną i prawną.

5. Zapobieganie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej przez działania profilaktyczne:

- a) wczesne diagnozowanie zagrożeń w rodzinie i objęcie jej wsparciem jeszcze przed pojawieniem się poważnych zaniechań,

- b) wsparcie asystenta rodziny w codziennym funkcjonowaniu i wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych,
- c) wdrażanie kontraktów socjalnych i programów naprawczych z rodzinami,
- d) organizacja zajęć pozalekcyjnych i opiekuńczych dla dzieci.

6. Ułatwianie dostępu do usług, świadczeń i pomocy (np. dożywianie, pomoc finansowa, asystent rodzinny, poradnictwo) poprzez:

- a) informowanie rodzin o przysługujących im świadczeniach i usługach,
- b) pomoc w składaniu wniosków o zasiłki, dofinansowania czy inne formy wsparcia,
- c) natychmiastowe kierowanie asystenta rodziny do rodzin wymagających intensywnej pomocy.

Oczekiwanym efektem realizacji programu ma być szeroko rozumiana poprawa sytuacji dziecka i rodziny.

VI. Realizatorzy programu

Zasoby instytucjonalne i podmioty działające w obszarze wspierania rodziny na terenie gminy Dolsk

1. Urząd Miasta i Gminy w Dolsku,
2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Dolsku,
3. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Dolsku,
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dolsku,
5. Placówki Oświatowe: Szkoła Podstawowa w Dolsku, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Masłowie, Zespół Przedszkoli w Dolsku,
6. Żłobek „Akademia Malucha” w Dolsku,
7. Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Dolsk,
8. Przychodnia Zespołu Lekarza Rodzinnego „Familia” .

Ponadto w ramach prowadzonej pracy z rodzinami nawiązywanie współpracy z takimi instytucjami jak:

- Posterunek Policji w Książu Wielkopolskim
- Zespół Szkół Specjalnych w Brzeziu,
- Szkoła Specjalna w Śremie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie
- Powiatowy Zespół ds. Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Śremie
- Szpital w Śremie i w Gostyniu
- Przychodnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia w Śremie

VII. Źródła finansowania

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny będą środki finansowe pochodzące z:

- budżetu gminy
- budżetu państwa
- środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

IX. Monitoring i ewaluacja programu

Monitoring i ewaluacja będą przeprowadzane corocznie poprzez systematyczną sprawozdawczość dokonywaną raz w roku na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów realizujących program. W trakcie realizacji programu istnieje możliwość dokonywania zmian wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb.

X. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Dolsk na lata 2025-2027 zakłada stworzenie optymalnych warunków życia dla rodzin, w szczególności dla dzieci. Zadania wskazywane w programie będą miały charakter profilaktyczny, ochronny i wspierający jej własne zasoby i możliwości. W celu osiągnięcia zamierzonych celów w jego realizację powinny aktywnie włączyć się wszystkie instytucje, placówki i organizacje działające w obszarze wsparcia rodziny i dzieci.